

FRA pranešimas spaudai

Viena, Briuselis, 2015 m. birželio 2 d.

FRA tyrime teigiama, kad privalome visiškai netoleruoti jokių didelio išnaudojimo darbe formų

Vartotojai dažnai nežino, kad jų valgomą maistą ar perkamus drabužius galėjo gaminti asmenys, patiriantys didelį išnaudojimą darbe. Nauja ES pagrindinių teisių agentūros (FRA) ataskaita rodo, kad nors ES galioja teisės aktai, kuriais draudžiamos tam tikros didelio išnaudojimo darbe formos, tačiau ES viduje judantiems arba į ją migruojantiems darbuotojams kyla pavojus tapti tokio išnaudojimo aukomis. Nepaisant to, kai kuriose ES valstybėse narėse už darbuotojo migranto įdarbinimo ypač išnaudojamo darbo sąlygomis nusikalstamą veiką skiriama maksimali mažiau nei dvejų metų trukmės laisvės atėmimo bausmė, kuri neatspindi susijusių pagrindinių teisių pažeidimų sunkumo.

„Darbuotojų, kurie ekonominių ir socialinių aplinkybių verčiami sutiko dirbti būtiniausių standartų neatitinkančiomis sąlygomis, išnaudojimas yra nepriimtinas, – sako laikinasis FRA direktorius [Constantinos Manolopoulos](#). – Šiuo atveju kalbame apie išsisknijusią problemą, kuriai išspręsti privalome imtis skubių veiksmų. ES valstybės narės turi dėti daugiau pastangų kurdamos didelio išnaudojimo darbe visiško netoleravimo aplinką, taip pat imtis veiksmingesnių priemonių padėčiai kontroliuoti ir bausti nusikaltėlius.“

Nauja FRA ataskaita yra pirmoji tokio pobūdžio ataskaita, kurioje siekiama išsamiai ištirti visas ES nusikalstamas išnaudojimo darbe, kurį patiria ES viduje judantys arba į ją atvykstantys darbuotojai, formas. Išvados rodo, kad nusikalstamo išnaudojimo darbe reiškinys paplitęs įvairiose ūkio šakose, visų pirma žemės ūkyje, statybose, apgyvendinimo ir maitinimo sektoriuje, namų ūkyje ir gamyboje. Be to, matyti, kad nusikaltėliai gali nesibaiminti būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba to, kad turės aukoms sumokėti kompensacijas. Tokia padėtis ne tik kenkia pačioms aukoms, bet ir pažeidžia darbo standartus plačiaja prasme.

Nors išnaudojami darbuotojai dirba įvairiose geografinėse vietovėse ir ekonomikos sektoriuose, jie dažnai turi daug panašumų, pvz., jiems mokamas labai mažas darbo užmokestis (kartais 1 EUR arba mažesnis valandinis atlyginimas) ir dirbama šešias ar net septynias dienas per savaitę po 12 valandų ar ilgiau. Vienas svarbus veiksnys, dėl kurio didėja šiuo metu plačiai paplitęs nebaudžiamumas, yra susijęs su aukų nenoru pranešti apie savo padėtį, nes jos negali to padaryti arba bijo, kad pranešusios praras darbą.

FRA ataskaitoje be kitų pasiūlymų padėčiai gerinti teikiamos ir šios rekomendacijos:

- ES valstybės narės privalo sukurti visapusišką, veiksmingą ir gerai finansuojamą darbo vietų patikrinimų sistemą;
- siekiant veiksmingiau tirti didelio išnaudojimo darbe atvejus, reikėtų užmegzti glaudžius policijos, prokurorų ir kontrolės institucijų, pvz., darbo inspekcijų, paramos tarnybų ir darbdavių asociacijų, ryšius, taip pat ryšius tarpvalstybinio lygmeniu;
- reikia sudaryti geresnes sąlygas aukoms kreiptis į teismą, pvz., dėti daugiau pastangų siekiant išaiškinti aukoms jų teises prieš atvykstant dirbti į ES šalį ir į ją atvykus;
- nacionalinės institucijos turi sukurti pasitikėjimo atmosferą ir užtikrinti saugos, saugumo ir apsaugos jausmą, kad skatintų išnaudojamus darbuotojus pranešti apie savo patirtį, o darbo inspekcijos ir policija turėtų glaudžiau bendradarbiauti siekdamas išsiaiškinti visus naujus didelio išnaudojimo darbe atvejus;

- tiek privačios bendrovės, tiek nacionalinės institucijos raginamos visais būdais vengti paramos išnaudojimui darbe ir nesudaryti sutarčių arba subrangos sutarčių su bendrovėmis, kurios išnaudoja darbuotojus;
- vartotojus būtina informuoti apie riziką, kad siūlomas produktas buvo pagamintas arba paslauga teikiama labai išnaudojant darbuotojus, pvz., sukurti įmonių, kurios gerbia darbuotojų teises, gaminamų produktų sertifikavimo ir prekės ženklo sistemas.

Norėdami susipažinti su visa ataskaita, skaitykite medžiagą spaudai:

[didelis išnaudojimas darbe](#)

FRA leidinius susijusiais klausimais galima rasti spustelėjus toliau pateiktas nuorodas:

[Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims](#) (report)

[Fundamental rights at Europe's southern sea borders](#) (report)

[Migrants in an irregular situation employed in domestic work: Fundamental rights challenges for the European Union and its Member States](#) (report)

[Criminalisation of migrants in an irregular situation](#) (paper)

[Legal entry channels to the EU](#) (paper)

Norėdami gauti daugiau informacijos, rašykite e. paštu media@fra.europa.eu

arba skambinkite telefonu +43 1 580 30 642.

Pastabos redaktoriams

- Šiai ataskaitai parengti empirinė tyrimo medžiaga surinkta 21 ES šalyje, o didelio išnaudojimo darbe teisinė ir institucinė sistema buvo tiriama visose 28 valstybėse narėse.
- FRA iš viso atliko 616 ekspertinių interviu su įvairių sričių profesionalais, kurių veikla susijusi su išnaudojimu darbe, įskaitant darbo inspekcijas, policiją, teisėjus, darbuotojų ir darbdavių atstovus, nacionalinės politikos ekspertus ir įdarbinimo agentūrų darbuotojus.
- Rengiant šią ataskaitą aukos nebuvo apklausiamos. Tačiau FRA netrukus pradės įgyvendinti tolesnį susijusį projektą, per kurį apklaus išnaudojimą darbe patyrusius ES darbuotojus ar darbuotojus, kuriems kyla išnaudojimo pavojus.
- FRA įgaliota teikti įrodymais pagrįstas konsultacijas ES ir nacionaliniams sprendimų priėmėjams ir taip prisidėti prie geriau pagrįstų ir tikslingesnių diskusijų bei politikos pagrindinių teisių srityje.